

Duurzaam GWW

Janrotmans

Green Deal Duurzaam GWW: hoe nu verder?

Rotterdam, 11 februari 2021

twitter.com/janrotmans

1

URGENTIE

Onrust in Wereld

de onrust in de wereld

weerspiegelt

de onrust in onszelf

Tussen-in-Tijd

de oude wereld past niet meer en brokkelt af

[ongelijkheid, racisme, milieu, klimaat, rat race, depressies]

de nieuwe wereld dient zich aan en komt op

[inclusief, gelijke kansen, schoon & duurzaam, coöperatief]

CHAOS

Corona Crisis

grijpt diep in op onze vitale systemen

[zorg, voedsel, mobiliteit, onderwijs]

legt systeemfouten bloot

[efficiëntie, rendement, korte termijn]

**Corona virus had ook in
Nederland kunnen ontstaan**

Diepste Oorzaak

disbalans tussen mensen en natuur
en hoe wij met wilde dieren omgaan

Ecologische Crisis

we groeien ten koste van de aarde

we lenen van de aarde, maar we betalen niet terug

financiële tekort = 3%   ecologisch tekort = 35%

we vernietigen de natuur en uiteindelijk onszelf

Anthropoceen

Klimaat Crisis

komt er binnen afzienbare tijd aan

weersextremen ontwrichtend voor samenleving

droogtes, overstromingen, hittegolven, orkanen

massa immigratie vanuit Afrika & Midden-Oosten

**“Wij hebben nog tot 2030 om catastrofale
klimaatverandering te voorkomen”**

VN-Klimaatpanel, November 2018

MARKY
markyart.com

BIODIVERSITY
COLLAPSE

CLIMATE
CHANGE

RECESSION

COVID
19

BE SURE
TO WASH YOUR
HANDS AND ALL
WILL BE WELL.

Morele Crisis

Normen & Waarden

Hebzucht & Egoïsme

crisis zit in ons zelf

CRISES ZIJN EEN ZEGEN

mensen zijn hardleers

we leren vooral van crises

Crises helpt verandering

5-10% van mensen veranderen na een crisis

we hebben een aantal crises nodig

25% van mensen betekent een omslag

wereld gaat niet volledig veranderen na corona

**HET MOET RADICAAL ANDERS:
TRANSITIE**

TRANSITIE

fundamentele omslag in denken, handelen & organiseren

denken: waarden, paradigma's

handelen: houding, gedrag

organiseren: wetten, regels

Nederland Loopt Vast

drie doelen werken op elkaar in:

- klimaatdoel (CO2-uitstoot)
- milieudoel (stikstofnormen, PFAS)
- natuurdoel (biodiversiteit)

tijd voor een fundamentele herbezinning op de relatie tussen economie & milieu/natuur

Halen we de Klimaatdoelen?

wereldwijd klimaatdoel van 1.5 graad is onhaalbaar

wereldwijd klimaatdoel van 2 graden is uit zicht

we koersen af op 3-4 graden temperatuurstijging

**We moeten knokken voor
elke tiende graad Celsius**

Haalt Nederland de Klimaatdoelen?

Nederland heeft nog nooit een klimaatdoel gehaald

Nederland haalt 50% CO₂-doel in 2030 waarschijnlijk niet

Nederland haalt 100% CO₂-doel in 2050 normaliter niet

Nederland moet inspanning verdubbelen

EU-doel aangescherpt: in 2030 niet 49% CO-reductie maar 55%

Nederland in 2030 niet 32% duurzame energie maar 38-40%

emissiereductie in gebouwde omgeving wordt aangescherpt

verdubbeling van emissiereductie in 2030 in ambtelijk advies

2 Green Deal GWW 2.0

Green Deal Duurzaam GWW 2.0

gaat over proces i.p.v. techniek

heeft hoog transitiegehalte

meer dan 100 partijen

kwantificeren duurzaamheidsprestaties

planvorming, aanleg, aanbesteding, beheer, onderhoud

Green Deal Duurzaam GWW 2.0

vier transitielijnen

1. van kosten naar waarde [cultuur]
2. van reactief naar proactief [cultuur]
3. van uniek naar uniform [praktijk]
4. van alleen naar samen [praktijk]

Wat heeft Green Deal opgeleverd?

meer aandacht voor duurzaamheid

stijging aandeel duurzame aanbestedingen

anpak die steeds vaker wordt toegepast

meer en betere samenwerking

inspirerende voorbeelden: parelprojecten

Wat heeft Green Deal niet opgeleverd?

geen verbetering in duurzaamheidsprestaties

geen significante daling van CO₂-uitstoot

geen significante stijging recycled beton en asfalt

geen significante daling energiegebruik beton & asfalt

Duurzame Aanbestedingen

is toegenomen naar 35%, maar in 65% van de aanbestedingen is duurzaamheid niet bepalend!

Opdrachtgevers

geven duurzaamheid nog onvoldoende prioriteit

Opdrachtnemers

investeren onvoldoende in duurzaamheid en wachten af

Urgentie ontbreekt bij beide

Conclusie I

Green Deal heeft goed gewerkt
maar is te vrijblijvend en past
niet meer bij de huidige crisis

Conclusie II

op projectniveau is duurzame vooruitgang
geboekt maar op sector niveau niet echt

**GWW zit in een drievoudige crisis:
milieu, natuur en klimaat. Dit dwingt
sector tot versnelde verduurzaming**

**HET MOET SNELLER EN
MINDER VRIJBLIJVEND**

3

Hoe nu verder?

ga door met Green Deal!

Versnippering dreigt

deel van partijen wil inhoudelijke doelen

deel van partijen wil samenwerking stimuleren

deel van partijen wil positieve impact

**overkoepelend initiatief voor GWW-sector
blijft nodig, anders dreigt versnippering
en gaat het eerder langzamer dan sneller**

maak het concreter & ambitieuzer

Concreter & Ambitieuzer

formuleer een Roadmap tot 2030

concrete doelen voor CO2, beton & asfalt

hoge ambities voor duurzaam aanbesteden

**duurzaam aanbesteden
moet de norm worden**

Cultuur Omslag

Als je over 5 jaar als opdrachtgever & opdrachtnemer duurzaamheid niet centraal stelt, dan ben je een sukkel

**gebruik de parelprojecten om
verduurzaming op te schalen**

**zorg dat de koplopers het
peloton mee gaan nemen**

zet goed monitoringsysteem op

stuur wat krachtiger & dwingender

Formidabele Opgave

U staat voor enorme uitdaging

U kunt geschiedenis schrijven!

Duurzaam GWW